

AFGANİSTAN SAHASI TÜRKMENLERİNİN BİR AYDİM TÜRÜ: NOY NOY*

A Type of Aydlm (Song) from Tukmens In Afghanistan: Noy Noy

Doç. Dr. Savaş ŞAHİN**

ÖZ

Türkü; halkın sevincini, üzüntüsünü, arzularını, isyanlarını kendi kültürüne ait motiflerle ve bir ezgiyle söylediği halk edebiyatı ürünüdür. Konu sınırlaması olmayan türkülerde toplumu etkileyen her şey türkünün konusu olabilir. Bir Türk yurdu olan Afganistan'ın güneyinde yaşayan Türk topluluklarına ait türkülerin konusu da Türkiye sahası türkülerini gibi çok çeşitlidir. Yaklaşık bir asır önce ata vatanlarını terk etmek zorunda kalan Türkmenler sonradan yurt edindikleri Afganistan coğrafyasında varlıklarını devam ettirebilmelerini tüm zorluklara rağmen yaşattıkları kültürleri ve dillerine bağlı olmakla sağlayabilmişlerdir. Türkmen kültürünü, tarihini, örf ve adetlerini yansıtan halk edebiyatı türlerini Türkmen halkı ve ozanları hafızalarında taşıyarak günümüze kadar getirmişlerdir. Türkmenistan toy aydımları ölenler ya da yar-yar aydımlarıdır. Afganistan'daki Türkmen kadınlar tarafından icra edilen ve noy noy adı verilen toy aydımları Türkmen toy aydımlarından bazı şekil ve muhteva özellikleri bakımından farklıdır. Genellikle dörtlüklerden oluşan noy noy az da olsa altı dizeden oluşmaktadır. Her dizenin sonunda noy noy şeklinde nakaratlar olduğu için bu toy aydımlarına noy noy denilmektedir. Eğlenme amaçlı olarak düğünlerde ve gelin alma esnasında söylenen noy noy vasıtasıyla gelinin ya da annesinin ağlatılması, hiciv yoluyla kızdırılması amaçlanır. Herhangi bir müzik aletini çalmasına müsaade edilmeyen Afgan kadınları kapalı ortamlarda kendi aralarında yalnızca düğün günü eğlenebilmektedir. Türkmen kadınları noy noyuları teprek çalarak icra eder. Gruptaki her bir kadın ayrı ayrı ya da birlikte teprek eşliğinde noy noy söyler. Türk dünyasında ve Anadolu sahası folklorunda rastladığımız, kimi zaman atışma şeklinde, düğünlerde, toplantı vb. yerlerde söylenen düğün türkülerine kısmen benzeren noy noy muhteva ve şekil bakımından Türk dünyasındaki diğer düğün türkülerinden bazı farklılıklar gösterir. Türkmenistan folklorunda göremediğimiz noy noy aydımları Afganistan'da yaklaşık kırk-elli yıl önce ortaya çıkmış yeni bir toy aydımdır. Bu türün araştırılmadığı ya da bir folklor türü olarak incelenmediği görülür. Birçok toplumda mahrem olarak kabul edilen, toplumsal ve aile içi rollerini çoğunlukla erkeklerin belirlediği kadınlar, aslında kültürel mirasın taşıyıcısı olarak toplumların ayakta kalmasına da hizmet eder. Afganistan'da yaşayan Türkmen kadınları diğer Afgan kadınları gibi toplumsal hayatta birçok haktan mahrum edilmiş, söz sahibi olamamıştır. Oysa ki Türkmen folklorunun, özellikle Türkmen aydımlarının yaşatılmasında kadınların tarih boyunca şüphesiz önemli bir rolü vardır. Çalışmada kullanılan sözlü kültür ürünü olan noy noy Afganistan'ın kuzeyinde yaşayan Ersarı boyuna mensup Türkmenler arasından derlenmiştir. Kadınların kendi aralarında söyledikleri bir türkü çeşidi olan noy noyularla zengin bir folkloru sahip olan Türkmen sözlü geleneği üzerine yapılan çalışmalara kaynak oluşturmak amaçlanmıştır. Ayrıca Afganistan Türkmen folklorunun yeteri kadar araştırılmadığı düşünüldüğünde noy noy aydımlarının kayıt altına alınarak yaşatılması, bilim dünyasına tanıtılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Noy noy, türkmen aydımları, türkmen toyları, kadın, gelin.

ABSTRACT

Folk song is a product of folk literature in which the people tell their joy, sadness, desires and rebellions with a melody with the motifs of their own culture. In folk songs that do not have a subject limitation, anything that affects the society can be the subject of the song. The subject of the folk songs belonging to the Turkish communities living in the south of Afghanistan, which is a Turkish homeland is as diverse as the folk songs of Turkey. Turkmens, who had to leave their ancestral homeland about a century ago, were able to maintain their existence in Afghanistan, where they later settled, by being loyal to their cultures and languages, despite all the difficulties. Turkmen people and poets have brought the folk literature genres that reflect the Turkmen culture, history, customs and traditions to the present day. Turkmenistan toy intellectuals are dead or yar-yar aydiums. The toy aydiums, called noy noy, performed by Turkmen women in Afghanistan, are different from the Turkmen toy folk songs in terms of some shape and content features. Noy noys, which usually consist of quatrains, are

* Geliş tarihi: 17 Nisan 2022 - Kabul tarihi: 18 Temmuz 2022
Şahin, Savaş. "Afganistan Sahası Türkmenlerinin Bir Aydlm Türü: Noy Noy" *Milli Folklor* 136 (Kış 2022): 215-226

** Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Antalya/Türkiye, savassahin@akdeniz.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4462-9006.

composed of six lines, albeit a little. Since there are refrains in the form of *noy noy* at the end of each line, these *toy aydim* are called *noy noy*. It is aimed to make the bride or her mother cry and to anger her through satire by means of the *noy noys* said on the wedding day and during the bridal reception as the purpose of entertainment. Afghan women, who are not allowed to play any instruments, can only have fun among themselves on the wedding day. Turkmen women perform *noy noy* by playing *teprek*. Each woman in the group sings *noy noy* to the accompaniment of *teprek*, individually or together. Sometimes in the form of bickering, weddings, meetings, etc., which we encounter in the Turkish world and in the folklore of the Anatolian field. *Noy noys*, which are partially similar to the wedding folk songs sung in different places, show some differences from other wedding folk songs in the Turkic world in terms of content and form. The *noy noy aydim*, which we cannot see in Turkmenistan folklore, is a new *noy aydim* that emerged in Afghanistan forty-fifty years ago. It seems that this genre has not been studied or studied as a folklore genre. Women, who are considered private in many societies and whose social and family roles are mostly determined by men, actually serve the survival of societies as the carrier of cultural heritage. Turkmen women living in Afghanistan, like other Afghan women, were deprived of many rights in social life and could not have a say. However, women have undoubtedly played an important role throughout history in keeping Turkmen folklore, especially Turkmen intellectuals alive. The *noy noys*, which are the products of oral culture used in the study, were compiled from among the Turkmens of the Ersari tribe living in the north of Afghanistan. It is aimed to create a source for the studies on the Turkmen oral tradition, which has a rich folklore with *noy noy*, a folk song that women sing among themselves. In addition, considering that Afghanistan Turkmen folklore has not been sufficiently researched, it is aimed to record and keep alive the *noy noy aydims* and to introduce them to the scientific world.

Keywords

Noy noy, Turkmen aydims, Turkmen toys (feast), women, bride.

Giriş

“XI. yüzyılda Oğuzların batıya giderken geride bıraktıkları Türkmenler, Anadolu’ya göçen Türklerin yerleşik hayata geçişleri ve ardından yazılı edebiyat geleneklerini oluşturmalarının aksine, gerek sürekli göç etmelerinden kaynaklanan şartlar sonucu (Çonoğlu 2011: 334) gerekse İslamiyet öncesi sözlü edebiyat geleneğinin tesirinin sürmesinin etkisiyle, günümüze değin, daha çok sözlü edebiyat geleneğine yönelmişlerdir. O yüzden de sözlü gelenek, Türkmenlerin hayatında önemli bir yer tutar (Toz 2012: 2). Türkmen kültüründe sözlü edebiyat geleneğine önem verildiği gibi müziğe de ayrı bir önem verilir. Türkmen folklorunda türkü teriminin karşılığı aydımlardır. Türkmenlerde aydımların yeri evin başköşesidir (Sarıyev 2017:283). Türkmen kültüründe bunlar *duatar* ve *gıcak* gibi enstrümanlar eşliğinde söylenirler. *Noy noy*lar genellikle dört veya beş dörtlükten meydana gelir ve sekiz, on bir, on dört veya on beş hecelidir (Çınar 2004: 44). Genellikle bir ezgiyle saz eşliğinde söylenen aydımlar gelinlerin, kızların kalplerindeki acı, ayrılık, üzüntü gibi duyguları dile getirmek için sızsız da söylenebilmektedir. Türkmen toplu-munda geçmişte kadınların şarkı, türkü söylemesi ayıplanmıştır. Bu nedenle eski zamanın hanımları (kızları, gelinleri) durumlarına göre kendi aralarında gizli ve çoğunluğun duymayacağı şekilde şarkı, türkü söylemişlerdir. Halk aydımları medeni hukuktan ve bazı sosyal haklardan mahrum edilen gelin-kızların (Durdiyeva 1997:130) murada erme arzularını, sevinçlerini, üzüntülerini kimi zaman da kaygılarını, öfkelerini veya isyanlarını ezgiyle dile getirme heveslerinden de doğmuştur. Aydımlar, Türkmenler arasında genel olarak belli bir ezgi ile söylenen lirik şiir türüdür (Kalenderoğlu 2011: 285).

Birçok türleriyle halk edebiyatında çok geniş yer tutan aydımlar, asırlar boyunca Türkmen halk müzisyenleri olan “bahşılar” tarafından söylenegelmiştir. Aydımlarda sevgi, güzellik, kahramanlık, tabiat güzelliği ve hayvanlara, bilhassa atlara geniş yer verilmiştir. Türkmen bağşıları aydımları goşgu kalıbına sokarak şarkı şeklinde söylemektedir (Azmun 1966: 45).

Afganistan Türkmenleri diğer aydım türlerini de yaşatmakla birlikte, onların arasında yaklaşık son elli-altmış yılda ortaya çıkan aydım türlerinden biri de “*noy noy aydımları*”dır. *Noy noy*lar Türkmen aydımlarının ezgili söylenen bir türüdür. Bu aydımlar,

Afganistan Özbekleri arasında da yaygındır ve “nay nay” olarak bilinir. Noy noy damadın annesi, kız kardeşleri, kadın akrabaları ve yakınları tarafından söylenir. Gelini baba evinden almaya gidilirken ve baba evinden alınıp damat evine getirilirken yolda kadınlar kendi aralarında eğlenmek için noy noy söyler. Noy noylar düğün gecesi damadın ailesi, akrabaları ve komşuları tarafından gelinin annesini ve gelini ağlatmak için de söylenir.

Bu çalışmada kullanılan malzeme Afganistan sahasında, Afganistan’ın kuzeyinde yaşayan ve Türkmenlerin en büyük boylarından biri olan Ersarı Türkmenleri arasında birbir Türkmen konuşurlarından derlenmiştir. Afganistan’ın bir Türk coğrafyası olduğunu, bu coğrafyada sözlü kültür ürünlerinin zor şartlar altında icra edildiğini düşünürsek sahada yapılan çalışmalardan elde edilen bulgularla sözlü kültüre ait ürünlerin yaşatılması, kayıt altına alınması, elde edilen verilerin karşılaştırmalı folklor çalışmalarına kaynaklık etmesi düşünülmektedir.

1. Noy Noyların Şekil Özellikleri

“Düğünlerde türkü yakmak, dans etmek yaygın bir gelenektir.” (Koçar 1992: 98). Türkmen düğün türkülerinin en yaygınları yar yar redifli olanlardır: Tahta köpri astından/Lay geldi yar yar/Dervezeni gin açın/Gız geldi yar yar/Dervezeni süpürin/Gar yag-yar-la yar yar/Aç gucagin doğan can/ Yar gelyer-le yar yar. Yine Türkmenistan düğünlerinde nakaratı hay-hay hay nakaratlı toy aydımları da düğünde kadınlar arasında eğlenme amaçlı olarak söylenir: İşikdeki arpanın/Boyu kelte hay-hay/Bukcasını salmağa/Getir halta, hay-hay (Geldiyev 2003: 238-251). Noy noylar “Kazak genç kız ve erkeklerin düğünlerde atışma şeklinde söyledikleri jar-jar türküleriyle, Doğu Karadeniz bölgemizde kızlarla erkeklerin icra ettiği ‘atma türkü’ türkülerine (Şişman 2002: 71) nakaratların tekrarı bakımından benzemekle birlikte muhteva bakımından onlardan ayrılır.

Noy noy da ölenler ve yar-yar aydımları gibi dörtlüklerden oluşur ve genellikle dokuzlu, onlu hece ölçüsüyle söylenir. Her dizenin sonunda noy noy şeklinde tekrarlar vardır. Noy noylar nadir olarak da altı heceli dizelerden oluşabilir. Dokuz heceli noy noy söyleyen bir kadın, peşinden on heceli bir noy noy söylemeye geçebilir. Noy noylar ilk iki mısrası onlu, son iki mısrası dokuzlu hece ölçüsüyle de söylenebilir. Noy noylar Türk Halk Edebiyatı’ndaki kendine özel bir kafiye şeması olan mâniler gibi aaba şeklinde kafiyelenir. Damadın yakınlarından bir kadın teprek eşliğinde 1-5 dörtlükten oluşan bir noy noy söyler. Hemen arkasından başka bir kadın da yine 1-5 dörtlük arasında bir noy noy söyler. Damat yakınları olan kadınlar sırayla noy noy söylemeye devam eder. Bir kadın noy noy söylemeye başladığında diğer kadınlar da ona eşlik ederek hep birlikte söylerler. Noy noy söylemeye başlayan kadın noy noy söylerken birdenbire damatla ilgili damadın övüldüğü, düğünün ne kadar eğlenceli geçtiği vb. temalarda çeşitli düğün türkeleri söyleyebilir. Noy noyların arasında Afganistan Türkmenleri arasında goşgu denilen aydımlar da söylenir. Bunlar da noy noy aydımları olarak kabul edilir. Bu goşgular dört, beş ya da altı mısradan oluşur ve aabbca, aaabb, aaaab, aaab şeklinde kafiyelenir.

Toy aydımları olan noy noyun “ölemler” ya da “yar-yar”dan en belirgin farkı noy noy nakaratının her dizede tekrar edilmesi, kimi yerde de noy noy dörtlüklerinden sonra damadın övüldüğü birkaç beyitlik aydımın eklenmesidir. Yine bir başka farklılık da noy noylarda çoğunlukla ownuk bölek “kuvvetlendirme edatı” da denilen anlatıma inandırıcı kılmak ve kuvvetlendirmek amacıyla kullanılan a/â seslerinin ya da ya/yâ hecelerinin eklenmesidir.

2. Noy noyların Muhtevaları

Kentleşmenin getirdiği bireysellelikle birlikte teknolojinin hayatımızda her alana hâkim olmasıyla kültürü oluşturan dinamiklerin de değiştiğini gözlemliyoruz. Sosyal ve ekonomik faktörlerin etkisi, çağdaş dünyaya popüler kültürün egemen olmasıyla zengin

evlilik ritüellerini de değişime uğratmış ya da bunlar pratikte daha az gerçekleştirildiği için unutulmaya başlanmıştır. Afganistan toplumunun bir parçası olan Türkmen kadınları da eğlence tarzlarını, yaşam biçimlerini, alışkanlıklarını, ritüellerini yaşadıkları çağın gereklerine göre, toplumun erklerinin emrettiği kalıba göre şeklen yeniden düzenlemek zorunda kalmışlardır. Afgan kadını bir müzik aletini topluluk içerisinde çaldığı zaman ayıplanmaktadır. Kapalı bir toplum olan ve çoğunlukla hak aramaktan mahrum edilen, sosyal hayatta ikinci plana itilen Afgan Türkmen kızları ve kadınları üzüntülerini, isteklerini, toplumdaki sosyal adaletsizlik ve eşitsizlikleri mânilerde, türkülerde çok etkin biçimde dile getirmektedir.

Afganistan’da kadın ve erkeklerin birlikte eğlenmesinin hoş karşılanmaması, kadınların kendi aralarında yeni eğlence şekillerini aramaya yöneltmiştir. Noy noy da kadınların düğün törenlerinde kendi aralarında eğlenme ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır. Kadınların saz eşliğinde eğlenmelerinin yasak olduğu dönemlerde kadınlar kendi aralarında, bir ezgiyle noy noy türküleri söylemeye başlamış, bazı bölgelerde kadının düğünde eğlenme yasağının yumuşatılmasıyla noy noy teprek denilen, bir tür elle çalınan geleneksel vurmalı çalgıyla söylenmeye başlanmıştır. “Türkmen düğünlerinde çalınan bir diğer geleneksel çalgı aleti olan dutar “bir çeşit saz”” (Farzad 2021:178) genellikle erkekler tarafından çalınırken teprek ise kadınların eğlence aracı olmuştur. 1930’lu yıllarda kadın bahşaların kadın haklarını savunmak, protestolarını dile getirmek amacıyla kullandıkları dutarın (Kominek 1990: 94) yerini Afgan kadınların kendi aralarında çaldıkları teprek almıştır.

Afganistan’da düğün törenlerinin çeşitli ritüelleri vardır. “Düğün töreninin sonraki aşaması olan ve gelin kızın baba evinden koca evine götürülme ritüeline gelin alma/gelin göçü/gelin göçürme denilmektedir. Bu gelenek, oğlan evinden yola çıkan ve adına gelin alayı denilen bir kafilenin seferidir” (Alpyıldız 2020: 271). Gelin alma sürecinde icra edilen ezgilere gelin alma havaları denilmektedir. Bu ezgiler gelin alma geleneğinde önemli bir yere sahip olduğu gibi gelin alma havaları, gelin ağlatma, gelin götürme, gelin karşılama, gelin indirme, gelin bindi, gelin yol havası vb. gibi farklı isimlerle de adlandırılmıştır (Haşhaş 2020: 19). Gelin alma törenlerinde gelin alan kafilenin yerine getirdiği bazı ritüeller olmakla birlikte gelin alan bu grup kendi aralarında türküler söyleyerek eğlenmeye çalışır.

Afganistan Türkmenlerinde damat tarafının ailesi ve yakınları, çok kalabalık bir grup hâlinde genellikle düğünün ikinci günü gelini baba evinden almaya gider. Köylerde gelin alma işi çiçeklerle ve çeşitli örtülerle bezenmiş develerle ya da arabayla yapılır. Devenin üzerinde gelinin iki yengesi ve gelin oturur. Yer varsa giyöv “damat” tarafından bir iki tane küçük yaştaki kız da deveye bindirilir. Kız evine gidene kadar oğlanın akrabaları yolda insanlara çikolata, kuruyemiş, şeker gibi ikramlar dağıtır. Kız evine gidene kadar devenin arkasındaki damadın kadın akrabaları noy noy aydımı söyleyerek eğlenirler. Gelin alındıktan sonra devenin arkasından gelen genç kızlar noynoy söylemeye devam eder. Damat evine toplanan kadınlar da teprek eşliğinde sırayla noy noy söyler. Öğlen yemek yendikten sonra akşam da gece yarısına kadar damat evinde noy noy söylemeye devam edilir. Bu türkülerin içeriği gelin tarafını mizahi bir dille eleştirmek, gelini ve gelinin yakınlarını ağlatmaya yönelik sözlerden oluşmaktadır.

Afganistan’da Türkmen erkekler bir kızla evlenmek için kızın ailesine yaklaşık bin dolardan beş bin dolara kadar başlık parası vermektedir. Maddi durumu yetersiz olan gençler başlık parası toplayabilmek için Pakistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Hindistan, İran Sudi Arabistan, Türkiye gibi ülkelerde yıllarca çalışarak başlık parası biriktirmeye çalışır. Bu süreçte damadın ailesi ve damat adayı erkek de büyük sıkıntılar yaşar. Bu

sebeple, damadın yakınları noy noylarda öfkelerini, kızgınlıklarını kinayeli bir dille geline ve annesine ifade ederler. Noy noylarda gelinin anne-babasına olan kızgınlık kimi zaman alaycı bir ifadeye bürünür. Damadın kadın akrabaları kız tarafının borçlu olduğunu, para bulamadıklarını o nedenle kızlarını başlık parası olarak verdiklerini söyler. Noy noy söyleyen kadınlar kızının elden gittiğini söyleyerek gelinin annesini ve kadın akrabalarını ağlatmaya da çalışırlar:

3. Noy noy metinleri

Arık suwı yatıpdır noy noy
Gudalar gelip batıpdır noy noy
Bergisine pul tapman noy noy
Kelekemi satıpdır noy noy

Hoyla hoyla holısı noy noy
Gelyär bægüliñ isi noy noy
Cakcakıdan guralya noy noy
Kelinekemiñ meylisi noy noy

Mana bardık bəriñnen-ä noy noy
Tartıp aldık törüñnen-ä noy noy
Gızın gitse ağlama noy noy
Yürek bagrıñ dağlama noy noy

Sarı padañ boş diyä noy noy
Derwezäni aç diyä noy noy
Öyü köyen gudalar noy noy
Hälem gızım yaş diyä noy noy

Tam üstünde bede bar-a noy noy
Maydasını eläp al noy noy
Gudalarda üç gız bar-a noy noy
Birisini saylap al noy noy

Arık suwı yatıpdır noy noy
Gudalar bergä batıpdır noy noy
Bergisine pul tapman noy noy
Kelekemi satıpdır noy noy

Asyamanda unumuz-a noy noy
Kisämizde pulumuz-a noy noy
Ağzımız maza aldıya noy noy
Yene bar mı gızınız-a noy noy

Tal tal ağaç tal ağaç noy noy
Şağası gulaç gulaç noy noy
Bir süri goynum bar diyip noy noy
Gızın berdi yalañaca noy noy
Berse bersin yalañaca noy noy
Ağam eder eginbaş a noy noy

Mana mana bardık bəriñnen noy noy
Tartıp aldık duluñnan noy noy
Habar-dar bol gudalar noy noy
Gızın gitti elinñen noy noy

Çeşme suyu akmış noy noy
Hısımlar borca batmış noy noy
Borcuna para bulamadan noy noy
Yengemi satmışlar noy noy (KK.1)

İşte! İşte! evi noy noy
Geliyor çiçeğin kokusu noy noy
Kahkahlarla kuruluyor noy noy
Yengemin düğün gecesi noy noy

İşte geldik yanından-a noy noy
Çekip aldık köşenden-e noy noy
Kızın giderse ağlama noy noy
Yüreğini bağrını dağlama noy noy

Sarı ineğin serbest diyor noy noy
Kapını aç diyor noy noy
Evi yansın hısımların noy noy
Hâlâ kızım genç diyor noy noy

Dam üstünde yonca var-a noy noy
Küçüğünü eleyip al noy noy
Hısımlarda üç kız var-a noy noy
Birini seçip al noy noy (KK.4)

Çeşme suyu akmış noy noy
Hısımlar borca batmış noy noy
Borcuna para bulamadan noy noy
Yengemi satmışlar noy noy

Değirmencide unumuz-a noy noy
Kesemizde pulumuz-a noy noy
Ağzımız lezzetli oldu noy noy
Başka kızınız var mı noy noy

Dal dal ağaç dal ağaç noy noy
Dalları kulaç kulaç noy noy
Bir sürü koyunum var diye noy noy
Kızını verdi eşyasız noy noy
Verirse versin eşyasız noy noy
Ağabeyim alır eşyayı noy noy (KK.2)

İşte! İşte! Vardık bu tarafından noy noy
Çekip aldık yanı başından noy noy
Haberdar ol hısımlar noy noy
Kızın gitti elinizden noy noy

Aylam aylam köçeler noy noy
Aylap goyber gudalar noy noy
Billäj alcak kelnimizi noy noy
Saylap goyber gudalar noy noy

Garabakar garabakar noy noy
Garabakardan su akar noy noy
Kelekemi alıp gaytsak noy noy
Enesini kim bakar noy noy

Wezämiz bar wezämiz bar noy noy
Tilla derwezämiz bar-a noy noy
Kelekemi almaya noy noy
Alcak owazamız bar-a noy noy

Halka halka sokaklar noy noy
Çevirip koyuver hısımlar noy noy
Bizim alacağımız gelini noy noy
Seçip koyuver hısımlar noy noy (KK.3)

Su borusu su borusu noy noy
Su borusundan su akar noy noy
Yengemi alıp dönsek noy noy
Annesine kim bakar noy noy

Kapımız var kapımız var noy noy
Altın kapımız var-a noy noy
Yengemi almaya noy noy
Alacak sesimiz var-a noy noy (KK.6)

Damadın kız kardeşleri noy noylarda yengelerini ağlatmak ve kızdırmak için noy noylarda yengelerinin yaralanmasını ya da ölmesini isterler. Tabii ki bu sözler mizah amacıyla söylenir:

Gayrakı tuda gayrakı tuda noy noy
Gayrakı tuduñ töngesiya noy noy
Yöricek yoluna su sepiñä noy noy
Taynıp ölsün yengesiya noy noy
İçcek çayın gaynak beriñ noy noy
Pürşip ölsün yengesiya noy noy

Köynegini dar açın-a noy noy
Çolaşıp ölsün yengesi noy noy
Yakasını dar açın-a noy noy
Bogulup ölsün yengesiya noy noy

Gayrada derya donmaz mı a noy noy
Mañlayna çawur dañmaz mı a noy noy
Gudalardan gız alıp noy noy
Meniñ agam oñmaz mı ya noy noy

Kelineke dicek däl noy noy
Yapan nanıñ iycek däl noy noy
Oğluñ bosa götercek noy noy
Gızıñ bosa siltecek noy noy
Oğluñ adı Şahap noy noy
Gızıñ adı Nilüfer noy noy

İşgimizde yorunca noy noy
Gülün daşır garınca noy noy
Gudalar gızın bermese noy noy
Ärte görüñ tomaşa noy noy

İşgimizde gök maysa noy noy
Bedene gelip sayrasa noy noy
Can agamıñ toyunda noy noy
Gızlar gelip oynasa noy noy

Arkadaki duta arkadaki duta noy noy
Arkadaki dutun kütüğü noy noy
Yürüyeceği yoluna su serpin-e noy noy
Ayağı kayıp ölsün yengesi noy noy
İçeceği çayı kaynar verin noy noy
Yanıp ölsün yengesi noy noy

Gömleğini dar açın-a noy noy
Dolaşıp ölsün yengesi noy noy
Yakasını dar açın-a noy noy
Boğulup ölsün baldızı-a noy noy (KK.8)

Kuzeyde derya donmaz mı a noy noy
Alnına gümüş bez bağlanmaz mı a noy
Hısımlardan kız alıp a noy noy
Benim ağabeyim bahtı açık olmaz mı noy noy (KK.4)

Yenge diyecek değilim noy noy
Yaptığın yemeği yiyecek değilim noy noy
Oğlun olursa gezdirecek noy noy
Kızın olursa eziyet edecek noy noy
Oğlunun adı Şahap noy noy
Kızın adı Nilüfer noy noy

Kapımızda yonca noy noy
Gülünü taşır karınca noy noy
Hısımlar kızını vermese noy noy
Ertesi gün görün tantanayı noy noy

Kapımızda yeşil buğday noy noy
Bülbül gelip ölse noy noy
Can ağabeyimin toyunda noy noy
Kızlar gelip oynasa noy noy (KK.8)

Damadın kız kardeşleri noy noylarda ağabeylerinin fizik, huy, karakter vb. özelliklerini överek gelini utandırmaya çalışırlar:

Tal tal öwser tal öwser-ä noy noy
Tal başınnan yel öwser-ä noy noy
Hemme gödek içinde-ä noy noy
Meniñ agam gül öwser-ä noy noy

Dal dal büyür dal büyür-e noy noy
Dal başından yel eser-e noy noy
Bütün yiğit içinde-e noy noy
Benim ağabeyim gül gibi-e noy noy

İşgimizde ag at bar-a noy noy
Ayagında nurbat bar-a noy noy
Kelekemiñ sandığında noy noy
Tokkuz nimçe nabat bar-a noy noy

Kapımızda beyaz at var-a noy noy
Ayağında nal var-a noy noy
Yengemin sandığında noy noy
Dokuz kilo tatlı var- a noy noy (KK.2)

Uzın uzun ak derek noy noy
Ak derege boy gerek noy noy
Kelekemi almana noy noy
Etek etek pul gerek noy noy

Uzun uzun ak kavak noy noy
Ak kavağa boy gerek noy noy
Yengemi almak için noy noy
Etek etek para gerek noy noy

Tokmamızıñ erisi boş noy noy
Uçup gitti tilla guş noy noy
Zergerlere buyruldı noy noy
Kelekeme tilla baş noy noy

Halımızın ipi boş noy noy
Uçup gitti altın kuş noy noy
Kuyumculara buyruldu noy noy
Yengeme altın baş noy noy

Elek elek un elek noy noy
Elek dimämiz gerek noy noy
Kelekemi alıp gaytsak noy noy
Keleke dimämiz gerek noy noy

Elek elek un elek noy noy
Elek dememiz gerek noy noy
Yengemizi alıp dönsek noy noy
Yenge dememiz gerek noy noy

Hayatdan boylap gitti noy noy
Bir gepin aylap gitti noy noy
Yaman eken kelekem noy noy
Agamı hallap gitti noy noy

Avlu boyunca gitti noy noy
Bir sözünü söyleyip gitti noy noy
Yamanmış yengem noy noy
Ağabeyimi sevip gitti noy noy (KK.7)

Türkmen düğünlerinde gelin baba evinden alınıp damatla aynı odaya girene kadar gelinin duvağı açılmaz. Düğün ya da kına gecesi damat tarafının yakınları gelinin yüzünü açmasını, yüzünü görmek istediklerini noy noy söyleyerek dile getirir. Damadın kız kardeşleri gelini kimi zaman yermek kimi zaman da övmek için kinayeli bir dille noy noy söyler:

Karalıya karalıya noy noy
Karalımı oralıya noy noy
Tur yerinden keleke noy noy
Aç yüzüñi göralıya noy noy
Kelekem gelyär çil bilen noy noy
Motor gelyär yol bilen noy noy
Tur yerinñen gudalar noy noy
Hezzet ediñ gül bilen noy noy

Eriği eriği noy noy
Eriği saralım noy noy
Kalk yerinden yenge noy noy
Aç yüzünü görelim noy noy (KK.4)
Yengem geliyor arık boyunca noy noy
Araba geliyor yol boyunca noy noy
Kalkın yerinizden hısımlar noy noy
Karşılalım gül ile noy noy

Kelekem mâşin tikip dur noy noy
Agam enar ekip dur noy noy
Enarıñ sayasında noy noy
Kelekem mâşin tikip dur noy noy

Yengem terzilik yapıyor noy
Ağabeyim nar ekiyor noy noy
Narın gölgesinde noy noy
Yengem terzilik yapıyor noy noy

Orakçınıñ hayması noy noy
Uçar gider meynesi noy noy
Uzakdan yalkım beryär noy noy
Kelekemiñ aynası noy noy

Asmanda ayıñ bolayın noy noy
Çeynekde çayıñ bolayın noy noy
Tur yerinñen kelineke noy noy
Seniñ baldızıñ bolayın noy noy

Kır-seregä kır serek noy noy
Kır-serek nämä gerek noy noy
Özüñ bir Türkmen bolsañ noy noy
Käkiliñ nämä gerek noy noy

Asmana atıñ hölegi noy noy
Yere düşsün bölegi noy noy
Meniñ kelekem can kelekem noy noy
Zer köyneğiñ bölegi noy noy

İşgimizde karaylı-a noy noy
Karalını oraylı-a noy noy
Aç yüzüñi kekeleyä noy noy
Gül yüzüñi görelyiä a noy noy

Tırpançınıñ çadırı noy noy
Uçar gider emaye kuşu noy noy
Uzaktan ışık veriyor noy noy
Yengemin aynası noy noy

Gökyüzünde ayın olayım noy noy
Çaydanlıkta çayın olayım noy noy
Kalk yerinden yenge noy noy
Senin yengen olayım noy noy

Asfalt cadde asfalt cadde noy noy
Asfalt caddeye ne gerek var noy noy
Kendin bir Türkmen olsan noy noy
Kekilin neye gerek noy noy

Göge fırlatın sapan taşını noy noy
Yere düşsün parçası noy noy
Benim yengem can yengem noy noy
Altın gömleğin parçası noy noy (KK.6)

Kapımızda bakalım-a noy noy
Baktığımı saralım-a noy noy
Aç yüzünü yenge noy noy
Gül yüzünü görelim noy noy (KK.8)

Noy noy söyleyen damadın kız kardeşleri mizahî bir dille gelinin, ağabeylerine gizlice baktıklarını söyleyip ya da ona güzel sözler söyleyerek onu utandırmaya çalışırlar:

Üç deprege üç deprege noy noy
Üç deprege kim kakar noy noy
Bayıñ gızı kelekemä noy noy
Agama garap gaş kakar noy noy
Gaşın kakar kelekem noy noy
Gülüp bakar kelekem noy noy

Kelekemiñ durşunnan-a noy noy
Ökceli beyik köwşünen-ä noy noy
Can agamı görendeyä noy noy
Cak caklayıp gülşünnen-ä noy noy

Bärsin bakar kelekem-ä noy noy
Gaşın kakar kelekem-ä noy noy
Can agamıñ yakasına noy noy
Düme takar kelekem-ä noy noy

Algısın almana gitdiyä noy noy
Bergisin bermäne gitdiyä noy noy
Algı bergi bahanaya noy noy
Yengemi görmäne gitdiyä noy noy

İlerimiz yoruncaya noy noy
Yoruncada garıncaya noy noy
Yaman görme yenge can-a noy noy
Agam gitdi bürüncüyä noy noy

Üç teprege üç teprek noy noy
Üç teprege kim vurur noy noy
Beyin kızı yengeme noy noy
Ağabeyime bakıp kaş kakıyor noy noy
Kaşını kakar yengem noy noy
Gülüp bakar yengem noy noy (KK.1)

Yengemin duruşundan-a noy noy
Ökçeli büyük ayakkabısından-a noy noy
Can ağabeyimi gördüğünde noy noy
Gülerek sırtımasından-a noy noy

Berisine bakar yengem noy noy
Kaşını kakar yengem-e noy noy
Can ağabeyimin yakasına noy noy
Düğme takar yengem-e noy noy (KK-6)

Alacağımı almaya gitti noy noy
Vereceğini vermeye gitti noy noy
Algı vergi bahane noy noy
Yengemi görmeye gitti noy noy

İlerimiz yonca noy noy
Yoncada karınca noy noy
Kötü görme yenge can-a noy noy
Ağabeyim gitti pirince noy noy

Asmandaki ay mamaya noy noy
Yanındaki yıldızıya noy noy
Barıp aydın kelekeme noy noy
Billir şonuñ baldızıya noy noy

Bagda badam enarıya noy noy
Üstünde adam bariya noy noy
Kelekemiñ çekgesiyä noy noy
Kandaharın enarıya noy noy

Noy noymızıñ noy bar-a noy noy
Obamızın güli bar-a noy noy
Tanımasañ kelekey-ä noy noy
Ağamın ala dom bar-a noy noy

Gökyüzündeki ay anneye noy noy
Yanındaki yıldıza noy noy
Varıp söyleyin yengeme noy noy
Bizler onun baldızıyız noy noy

Bahçede badem nar noy noy
Üstünde adam var noy noy
Yengemin yanağı noy noy
Kandahar'ın narı noy noy

Noy noyuzumuzun noyu var-a noy noy
Köyümüzün gülü var-a noy noy
Tanımasan yengeciğim noy noy
Ağabeyimin beyaz elbisesi var-a noy noy (KK.3)

Erkek tarafı sabah saatlerinde kız evinden gelini alarak oğlan evine getirir. Gelin alma işi köylerde deveyle ya da arabayla, şehirde ise arabayla yapılır. Önceden hazırlanan devenin üzerine, gelin ve bir veya iki yengesinin de sığacağı şekilde bir tür oturak olan kecebe yerleştirilir. Devenin üzerinde gelinin iki yengesi ve gelin oturur. Kadınlar, gelin evden çıkartılırken de noy noy söylererek gelinin annesini ve kadın akrabalarını ağlatmaya da çalışır:

Uzun uzun şoralar noy noy
Ayagımıza oralar noy noy
Kelekemi alıp gaytsak noy noy
Hoşca galın dayzalar noy noy

Aylav aylav köçelere noy noy
Aylap göyber gudalara noy noy
Bizlere bercek gızınızı noy noy
Şaylöp göyber gudalara noy noy

Hayat üstünde serçe noy noy
Uçurmana baraylıñ noy noy
Gudaların gızını noy noy
Göçürmäne baraylıñ noy noy

Cüyceli towuga cüyceli towuk noy noy
Cüyceli towuga däne yok noy noy
Kelekemi alıp gaytsak noy noy
Enesine hemra yok noy noy
Uzun uzun şoralar noy noy
Ayagımıza oraşar noy noy
Kelekemi alıp gaytsak noy noy
İyimizdan garaşar noy noy

Asmanda ay oynayar-a noy noy
Yerde çäwüş gaynayar-a noy noy
Kelnekem alıp gaytsag-a noy noy
Uyacığı ağılyar-a noy noy

Hayat üstünde serçeyä noy noy
Uçurmana baralıñ-a noy noy

Uzun uzun bitkiler noy noy
Ayağıma dolandır noy noy
Yengemi alıp gitsek noy noy
Haşçakalın teyzeler noy noy (KK.3)

Halka, halka sokaklara noy noy
Çevir, koyuver dünürlere noy noy
Bizlere vereceğiniz kızınızı noy noy
Süsleyip gönderin dünürler-e noy noy

Duvar üzerinde serçe noy noy
Uçurmaya gidelim noy noy
Hısımların kızını noy noy
Evlendirmeye gidelim noy noy (KK.4)

Civcivli tavuğa civcivli tavuk noy noy
Civcivli tavuğa yem yok noy noy
Yengemi alıp dönsek noy noy
Annesine bakacak kimse yok noy noy
Uzun uzun bitkiler noy noy
Ayağıma dolaşın oy noy
Yengemi alıp gitsek noy noy
Peşimizden bakarlar noy noy (KK.5)

Gökyüzünde ay oynar-a noy noy
Yerde çaydanlık kaynar-a noy noy
Yengemi alıp dönsek-e noy noy
Kız kardeşi ağılyor-a noy noy

Duvarın üstünde serçe noy noy
Uçurmaya gidelim-e noy noy

Gudaların gızınıya noy noy
Göçürmâne baralıñ-a noy noy

Hayat üstünde serçeyä noy noy
Uçurmana baralıñ-a noy noy
Gudaların gızınıya noy noy
Göçürmâne baralıñ-a noy noy

Biller baryas yol bilen-ä noy noy
Kecebe gelyä çil bilen-ä noy noy
Kelekem salam beryär-ä noy noy
Başınıñ ucu bilen-ä noy noy

Gudalarda üç gız bara noy noy
Ortancısın saylap al-a noy noy
Ortancısı sarı gız-a noy noy
Can agama dări gız-a noy noy

Ak cüyce gara cüyceyä noy noy
Şı gice meylis gıceyä noy noy
Gel dogonlar oynalıñ-a noy noy
Oynacagımız şı gıceyä noy noy

Ecineyä ecineyä noy noy
Semawarlı pecineyä noy noy
Kelinekemi alıp gaytcağ-a noy noy
Uyaların kecineyä noy noy

Geliñ noy noy aydalın-a noy noy
Noy noy aytman nädeyliñ-ä noy noy
Kelinekemi berseñiz-ä noy noy
Salkın bilen gaydalıñ-a noy noy

Kecebe gelyär aşak bakıp noy noy
Aşagınnan yellere kakıp noy noy
Billere baryars teprek kakıp noy noy
Gudaların için yakıp noy noy

Agam enar ekip dura noy noy
Enara su sepip dura noy noy
Enarıñ sayasındaya noy noy
Kelekem mâşin tikip dura noy noy
İşimiz açılan yog-a noy noy
Açılsa yapılan yog-a noy noy
Kelinekemi alıp gaytsağ-a noy noy
Yengesi tapılan yog-a noy noy

Enar iyer kelinekem-ä noy noy
Yarıp iyer kelinekem-ä noy noy
Billeñ elten tokkuzmızı noy noy
Sürpöp geyer kelinekem-ä noy noy

Bäriñizden baraylı-a noy noy
Gädigñizden garaylı-a noy noy

Hısımların kızını noy noy
Götürmeye gidelim-e noy noy

Duvar üstünde seçe-e noy noy
Uçurmaya gidelim-e noy noy
Hısımların kızına noy noy
Uğurlamaya gidelim-e noy noy

Bizler varıyoruz yol boyunca noy noy
Deve geliyor kanal boyunca noy noy
Yengem selam veriyor-e noy noy
Başının ucu ile noy noy

Hısımlarda üç kız var-a noy noy
Ortancısını seçip al-a noy noy
Ortancısı sarı kız-a noy noy
Can ağabeyime derman kız-a noy noy

Ak civciv kara civciv noy noy
Bu gece meclis gecesi noy noy
Gel kardeşler oynayalım-a noy noy
Oynayacağız bu gece noy noy

Ecine-e ecine noy noy
Semaverli sobasına noy noy
Yengemi alıp gidecek-e noy noy
Kardeşlerinin zıddına-e noy noy (KK.6)

Gelin noy noy söyleyelim-a noy noy
Noy noy söylemeden ne yapalım-a noy noy
Yengemi verseniz-e noy noy
Sessiz sedasız gidelim-a noy noy

Deve geliyor aşığıya doğru noy noy
Altından yel kaldırıp noy noy
Bizler teprek çalıp gidiyoruz noy noy
Hısımların içinı yakıp noy noy

Ağabeyim nar ekiyor noy noy
Nara su serpiyor noy noy
Narın gölgesinde noy noy
Yengem terzilik yapıyor noy noy
Kapımız açılmıyor-a noy noy
Açılsa da kapanmıyor noy noy
Yengemi alıp gitsek-a noy noy
Yengesi bulunmuyor-a noy noy

Nar yer yengem-a noy noy
Yarıp yer yengem-a noy noy
Bizim götürdüğümüz hediye noy noy
Yerlere değdirip giyer yengem-a noy noy (KK7)

Yanınızdan gidelim-e noy noy
Kapınızdan bakalım-a noy noy

Kelekemi berseñizä noy noy
Gar yağmanka gaydali-a noy noy

Mana bardık bärinñen-ä noy noy
Tartıp aldık törünñen-ä noy noy
Häzir boluñ gudalar-a noy noy
Gızın gaytdı eliñnen-ä noy noy

Mayda mayda çägeler-ä noy noy
Mayda diyer kelekem-ä noy noy
Öz duşunnan öten soñ-a noy noy
Hayda diyer kelekem-ä noy noy

Alma enar satayın noy noy
Mazar Sañı gideyin noy noy
Ferideniñ özünü noy noy
Bile alıp gaydayın noy noy

İşik açılıp gitti noy noy
Güller saçılıp gitti noy noy
Feride can ağlama noy noy
Bahtıñ açılıp gitti noy noy

İşik açılıp gitti noy noy
Güller saçılıp gitti noy noy
Feride can ağlama noy noy
Bahtıñ açılıp gitti noy noy

Ay-a yar-a ya ay yar-a noy noy
Düyeler iyer biyar-a noy noy
Kelnimizi alcak biz noy noy
Üsti açık teyyara noy noy

Derwezäniñ sadasıya noy noy
Namaz şamıñ kazasıya noy noy
Yeñgem toya gelmeseyä noy noy
Bolmaz toyuñ mazası noy noy

Gayrakı arık yatan yog-a noy noy
İlerki arık akan yoga noy noy
Yeñge can goşasag-a noy noy
Ağalarna yakan yog-a noy noy

Sonuç

Türküler toplumsal kültürün bir tür yansımasıdır. Türküler yoluyla toplumun düşü-
nüş, inanış, toplumu oluşturan insanların yaşam biçimleri, hayata bakış tarzını tespit edip
bir toplumu sosyolojik ve kültürel bakımdan etüt edebiliriz. Afganistan sahasında yaşa-
yan Türkmenler yaklaşık yüz yıl kadar önce ata vatanları Türkmenistan'dan sürgün edi-
lerek veya kaçarak ikinci vatani olarak gördükleri Afganistan topraklarına yerleşmişler-
dir. Yaklaşık iki milyon nüfusa sahip olan Afganistan Türkmenleri imkânların gerektir-
diği, şartların el verdiği ölçüde gelenek ve göreneklerini yaşatmaya çalışmaktadır. Afga-
nistan'daki rejim kadının eğlence hayatına katılmasını kısıtladığı için bazı sözlü kültür
ürünleri de baskılar yüzünden unutulmaya, icra edilememeye başlamıştır. Kadınların en

Yengemi verseniz-e noy noy
Kar yağmadan dönelim-a noy noy

İşte geldik yanından-a noy noy
Çekip aldık köşenden-e noy noy
Hazır olun hısımlar-a noy noy
Kızın gitti elinden-e noy noy

Küçük küçük kumlar-a noy noy
Küçük diyor yengem-e noy noy
Kendi yanından geçdikten sonra-a noy
Sür diyor yengem-e noy noy (KK.8)

Elma nar satayım noy noy
Mezar-ı Şerif'e gideyim noy noy
Feride'nin kendisini noy noy
Birlikte alıp geleyim noy noy

Kapı açılıp gitti noy noy
Güller saçılıp gitti noy noy
Feride can ağlama noy noy
Bahtın açılıp gitti noy noy

Kapı açılıp gitti noy noy
Güller saçılıp gitti noy noy
Nilüfer can ağlama noy noy
Bahtın açılıp gitti noy noy (KK.3)

Ey yar! Ey yar! Noy noy
Develer yer bostan noy noy
Gelinimizi alacağız biz noy noy
Üstü açık teyyare noy noy

Kapının sesine noy noy
Akşam namazının kazasına noy noy
Yengem düğüne gelme ya noy noy
Olmaz düğünün eğlencesi noy noy

Gerideki çeşme durmuyor noy noy
İlerideki arık akıyor noy noy
Yeñgeciğim hakkında koşuk söylesek noy noy
Ağabeylerine dokunmuyor noy noy (KK.6)

önemli eğlence araçlarından biri de sözlü kültür ürünü olan düğün türküleridir. Sözlü kültür ürünlerinin taşıyıcısı olan türkülerin hızla değişen ve somut olmayan kültürel mirasın tüketildiği dünyada noy noyların da kayıt altına alınması gereklidir. Aydımların bu türü ileride belki de başka bir türe dönüşecektir. Bu derleme yoluyla somut olmayan Türk kültür mirasına katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

YAZARLARIN KATKI DÜZEYLERİ: Birinci Yazar %100.

ETİK KOMİTE ONAYI: Çalışmada etik kurul iznine gerek yoktur.

FİNANSAL DESTEK: Çalışmada finansal destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI: Çalışmada potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAK KİŞİLER

- KK1: Derlenen: Fatma Yaşı:50 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Cagsay-Şibirgan-Afganitan, Derleme Tarihi: 15.04.2019.
- KK2: Derlenen: Orazgül Yaşı:67 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Göreş – Kureys – Devletabad- Faryap Derleme Tarihi: 14.6.2019.
- KK3: Derlenen: Bahar Yaşı:46 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Akca-Cevizcan-Afganitan, Derleme Tarihi: 2.6.2019.
- KK4: Derlenen: Zeliha Yaşı:38 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Çöpbaş-ı Kelan-Cevizcan-Afganitan, Derleme Tarihi: 2.4.2019.
- KK5: Derlenen: Abadan Yaşı:20 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Çöpbaş-ı Kelan-Cevizcan-Afganitan, Derleme Tarihi: 2.4.2019.
- KK6: Derlenen: Selbi Yaşı:37 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Çöpbaş-ı Kelan-Cevizcan-Afganitan, Derleme Tarihi: 2.4.2019.
- KK7: Derlenen: Ogulcan Yaşı:34 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Tağan-Cevizcan-Afganitan, Derleme Tarihi: 2.4.2019.
- KK8: Derlenen: Melike Yaşı:37 Eğitim Durumu: Okuma yazma bilmiyor Mesleği: Ev hanımı Derleme Yeri: Kızılayak-Cevizcan-Afganitan, Derleme Tarihi: 3.6.2019.

KAYNAKÇA

- Alpyıldız, Eray. “Evlenme Geleneğinde Müzik Davranışları Açısından Bakış: Gelin Ağlatma- Alma-İndirme Havaları Örneği.” *KSBD*, İlkbahar, 12.12. (2020): 267-277.
- Çınar, Ali Abbas. *Türkmen Halk Kültürü İncelemeleri*. İzmir: Birleşik Matbaacılık, 2004.
- Çonoğlu, Salim. “Türkmen Edebiyatı: Onsekizinci Yüzyıldan Bağimsızlık Dönemine.” *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Güz,15. (2011):333-347.
- Durduyewa, Amangül. “Türkçe Konuşan Halkların Folklorundaki Benzerlikler.” *Bilig*,4. Kış, (1997):130-133.
- Farzad, Abdulrahim. “Turkmen:Tradition, Lifestyle and Literature.” *International Journal of Multidisciplinary Research and Growth Evaluation*, 2.3. (2021):177-179.
- Geldiyev, G. *Türkmen Şahıranı Halk Dörediciliği*. Aşgabat:Türkmen Döwlet Neşiryat Gulluğı, 2003.
- Geldiyev G. ve diğer. *Türkmen Edebiyatı*. Aşgabat:Magarif, 1997.
- Haşhaş, Sinan. “Gelin Alma Havalarındaki Müzikal Özellikler.” *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*,6.2. (2020):14-34.
- Kalenderoğlu, İhsan. *Sovyet Dönemi Türkmen Folkloru*. Ankara:Kurgan Edebiyat, 2011.
- Kılıç, Mehmet. *Türkmen Folkloru*. Özsan Matbaacılık:Bursa, 1996.
- Koçar, Çağatay. “Türkistan Halk Edebiyatında Düğün Türküleri.” *IV.Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*, c.3, Ankara:HACEM Yayınları, (1992):98.
- Kominek, Sławomira Żerańska. “The Classification of Repertoire in Turkmen Traditional Music Source.” *Asian Music*, University of Texas Press, Spring - Summer, 21/2. (1990):90-109.
- Sarıyev, Berdi. *Türkmenlerin Halk Aydımları, Dutarı, Küştedpdisi Üzerine Bir İnceleme*. Türkmen Türkçesi ve Kültürü Üzerine Makaleler, Dil-Folklor-Edebiyat. Ankara: Akçağ Yayınları, 2017.
- Şişman, Bekir. “Türkiye’de ve Kazakistan’da yaşayan Aşıklık Geleneğinin Değişmeyen Unsurlar Açısından Karşılaştırılması.” *Milli Folklor*, 14/54. (2000):71.
- Toz, Hıfzı. *Çağdaş Türkmen Edebiyatı Şairi, Kerim Gurbannepesov*. Ankara:Pegem Akademi, 2012.